

Overordnet analyse og forslag til plan for selskapskontroll

Holmestrand kommune 2016-17

Utarbeidet av:

 Vestfold
Kommunerevisjon

Om Vestfold kommunerevisjon

Vestfold kommunerevisjon eies av Vestfold fylkeskommune og kommunene Horten, Holmestrand, Re og Hof. I tillegg til regnskaps- og forvaltningsrevisjon for nevnte kommuner, gjennomføres også regnskapsrevisjon av regnskaper knyttet til andre offentlige organer.

Vestfold kommunerevisjon har bred erfaring med selskapskontroll og gjør forvaltningsrevisjon innenfor en rekke områder, og med forskjellige innfallsvinkler. Våre ansatte har samfunnsfaglig og økonomisk utdanning, og har god kompetanse innen offentlig forvaltning.

Du kan lese mer på vårt nettsted www.vestfoldkommunerevisjon.no.

Innhold

Holmestrand kommune 2016-17	1
1 Innledning	3
1.1 Bakgrunn.....	3
1.2 Kontrollutvalgets ansvar for planlegging av selskapskontroll	3
1.3 Hvem kan bli kontrollert?	4
1.4 Selskapskontroll - innhold og begrepsbruk	5
1.5 Gjennomføring og rapportering av kontrollen	6
2 Eierskap i Holmestrand kommune	8
2.1 Eierskapsmelding.....	8
2.2 Kommunens eierskap	9
2.3 Tidligere selskapskontroller	9
3 Prioriteringer i planperioden	10
3.1 Eierskapskontroll.....	10
3.2 Forslag om forvaltningsrevisjon i selskap.....	10
4 Plan for selskapskontroll	11
Vedlegg	12

Foto forside: www.effective.com

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Kommunen kan engasjere seg i virksomheter og legge ulike oppgaver til fristilte organisasjonsformer som interkommunalt samarbeid, interkommunale selskaper, aksjeselskaper o.l. Kommunestyret står i stor grad fritt til å velge hva slags organisasjonsform slik virksomhet skal ha. Hvilken organisasjonsform kommunestyret velger, har avgjørende betydning for kommunestyrets styringsmuligheter. Ulike selskapsformer har egne styringsorganer, og er regulert av særskilt lovgivning, som bl.a. fastsetter forholdet mellom eierne (kommunen) og selskapets styringsorgan.

En evaluering av Offenleglova¹ viser at kunnskapen om offentleglova i selvstendige offentlige rettssubjekter er lav. Videre viser evalueringen at mange offentlige selskap, selv om de forvalter til dels svært store offentlige verdier, får få innsynsbegjæringer. Mange mener at ressursbruken på å etablere rutiner, systemer og kompetanse i organisasjonen er urimelig i forhold til det lave antallet innsynsbegjæringer de mottar.

Viktige betingelser for folkevalgt styring er åpenhet, etikk og kontroll. NIBR har undersøkt hvordan norske kommuner ivaretar hensynet til god folkevalgt styring over den delen av kommunens virksomhet som er organisert i selskap.² De fleste som ble spurt i undersøkelsen, mener at kommunestyret ikke får nok informasjon og ikke er godt nok orientert, og at kontrollrutinene ikke er tilstrekkelige. Dette gir utfordringer når det gjelder demokratisk, folkevalgt styring, innsyn og kontroll med virksomheten.

1.2 Kontrollutvalgets ansvar for planlegging av selskapskontroll

Kommuneloven § 77 nr. 5 og kontrollutvalgsforskriften § 13 slår fast at kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m. Kontrollutvalget skal påse at det utarbeides en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal bygge på en overordnet analyse av kommunens eierskap ut fra vurderinger av risiko- og vesentlighet. Planen skal vedtas av kommunestyret, senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert.

¹ Gjennomført av Oxford research i 2015 på oppdrag fra Justisdepartementet (http://www.oxfordresearch.no/media/270943/evaluering_av_offentleglova_oxford_research.pdf)

² Norsk institutt for by- og regionsforskning (NIBR) på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2015:1 (www.nibr.no)

Kontrollutvalget i Holmestrand har bedt Vestfold kommunerevisjon om å utarbeide analyse og forslag til plan for selskapskontroll. Vårt forslag viser aktuelle tema for selskapskontroll i Holmestrand kommune basert på en vurdering av risiko og vesentlighet. Denne planen er basert på to år, da det er vedtatt at Hof og Holmestrand kommuner blir til nye Holmestrand kommune fra 1.1.2018.

Kommunens eierskap i Vestfold kommunerevisjon framgår av oversikten i vedlegget.

1.3 Hvem kan bli kontrollert?

Reglene om selskapskontroll gjelder kommunalt eierskap i interkommunale selskap (IKS), aksjeselskap (AS) og interkommunale samarbeid etter kommuneloven § 27 når disse er selvstendige rettssubjekt. Kontrollen kan også gjelde datterselskap til disse organene.

Selskapskontroll gjelder ikke for stiftelser og kommunale foretak.

1.4 Selskapskontroll - innhold og begrepsbruk

Begrepet selskapskontroll dekker to former for kontroll:

- **Eierskapskontroll:** Kontroll med hvordan kommunen ivaretar sitt eierskap i selskap – forholdet mellom kommunestyret og eierorganet
- **Forvaltningsrevisjon i selskap:** Kontroll med hvordan selskapene styres og drives

En eierskapskontroll er i hovedsak rettet mot *kommunen*. Hovedspørsmålet i en *eierskapskontroll* er om kommunen har retningslinjer for utøvelse av eierskap, og om disse er i samsvar med gjeldende regler og anbefalinger for godt eierskap. Videre undersøkes det om eierskap utøves i samsvar med gjeldende regler og kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Selskapets drift og aktiviteter kan kontrolleres gjennom en forvaltningsrevisjon, på samme måte som det gjøres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet. De fleste tema og vinklinger kan undersøkes gjennom en forvaltningsrevisjon. Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres i samsvar med god kommunal revisjonsskikk³, og er regulert i kommuneloven § 77 nr. 4, kontrollutvalgsforskriften og revisjonsforskriften.

³ God kommunal revisjonsskikk for forvaltningsrevisjon er definert i RSK 001, fastsatt av Norges kommunerevisorforbund.

1.5 Gjennomføring og rapportering av kontrollen

Iverksetting av selskapskontroll

Kommunestyret skal vedta planen for selskapskontroll og skal stille ressurser til rådighet for gjennomføringen. Kontrollutvalget sørger for at eierskapskontroll eller forvaltningsrevisjon blir gjennomført. Det er vanlig og hensiktsmessig at kommunestyret gir kontrollutvalget myndighet til å gjøre endringer i planen.

Avtalen kommunen har med Vestfold kommunerevisjon dekker et prosjekt i året, som normalt benyttes til forvaltningsrevisjon.

Gjennomføring av eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon

Det er ikke stilt krav om kvalifikasjoner for den som skal gjennomføre eierskapskontroll. Det er heller ikke stilt metodiske krav til eierskapskontrollen. Det vanlige er at eierskapskontroll gjennomføres av revisor, eventuelt av kontrollutvalgets sekretariat.

Forvaltningsrevisjon i selskap skal utføres av revisor i samsvar med god kommunal revisjonsskikk og gjeldende kvalifikasjonskrav for forvaltningsrevisjon.

En eierskapskontroll er vanligvis mindre ressurskrevende enn en forvaltningsrevisjon.

I mars 2016 ble NOU-en *Ny kommunelov* lagt frem, hvor det foreslås å klargjøre grensegangen mellom hva som kan utføres av kontrollutvalgssekretariatet og hva som må betraktes som revisjon. Med dette foreslås at eierskapskontroll blir definert som revisjon, noe som medfører at oppgaven ikke lenger skal kunne utføres av kontrollutvalgssekretariatet. Det tas høyde for at ny lov skal være på plass før neste kommune- og fylkestingsvalg.

Innsynsrett

Kommunelovens § 80 regulerer kontrollutvalgets og kommunens revisors innsynsrett i selskaper. Innsynsretten gjelder i interkommunale selskaper, interkommunalt samarbeid som er organisert som selvstendig rettssubjekt og aksjeselskaper med kommunale/fylkeskommunale eiere.

Det er ikke innsynsrett i selskap som har private eller statlige medeiere. Her kan kontrollutvalgets innsynsrett reguleres i vedtektene. Hvis den ikke er regulert, må kontrollutvalget be styret om samtykke til innsyn, eventuelt etter avklaring med eierne.

Rapportering om eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon

Etter gjennomført eierskapskontroll eller forvaltningsrevisjon lager vi en rapport til kontrollutvalget for behandling. Kontrollutvalget skal rapportere sitt arbeid til kommunestyret. Denne rapporteringen skjer normalt ved at kontrollutvalget sender rapporten med sin innstilling til kommunestyret for behandling.

2 Eierskap i Holmestrand kommune

2.1 Eierskapsmelding

Felles Eiermelding i Vestfold

Kommunenes sentralforbund (KS) og Kommunesamarbeidet i Vestfold (KiV), har i 2015 utarbeidet et forslag til felles *Eiermelding i Vestfold*. I tillegg har KS utarbeidet informasjon om selskaper i Vestfold, hvor kommunene i Vestfold og fylkeskommunen sammen er eiere og medeiere.

Bakgrunnen for en felles eierskapsmelding i Vestfold er blant annet at det har vært en jevn økning i antall selskaper i kommune-Norge, og trenden synes å fortsette. Vestfold er ikke annerledes enn resten av kommune-Norge i dette. Vestfolds 14 kommuner og fylkeskommunen er sammen eiere og medeiere i om lag 30 ulike selskaper, foruten pensjonsforetak og egne kommunale foretak.

Når kommuner i økende grad benytter utskilling av virksomhet i selvstendige rettssubjekter og foretak, innebærer det at den politiske styringslinjen endrer karakter. Den tradisjonelle forvaltningsstyringen erstattes av eierstyring.

For å kunne foreta en enda bedre oppfølging av det store offentlige eierskapet i Vestfold har rådmannskollegiet i Kommunesamarbeidet i Vestfold (KiV) blitt enige om samordnet innsats i forhold til eierstyring. Vestfolds kommuner har også tidligere utarbeidet slike Eiermeldinger, men da hver for seg. Samordning er effektivt med hensyn til arbeidsinnsats, og øker muligheten for høyere kvalitet i arbeidet. Felles innsats er også viktig i forhold til håndtering av regionale eierskapsutfordringer. Det er enighet om at en Eiermelding både skal gjennomgå virksomheter som er organisert som egne rettssubjekter eller interkommunale organer, og ta opp Eiermessige problemstillinger knyttet til dette. KS mener slike meldinger ideelt sett bør gjennomgås og revideres hvert år i kommunestyret.

Forslaget til felles Eiermelding i Vestfold inneholder følgende aktuelle tema:

1. Begrunnelse for eierskapsmelding
2. Hvorfor eie og drive selskaper
3. Beskrivelse av ulike selskapsformer og deres fordeler og ulemper
4. Eierstrategi vs. selskapsstrategi.
5. Rollebeskrivelse og drøfting – eier, styre og daglig leder.
6. Styresammensetning, kompetanse og honorar
7. Valgkomité – prinsipper og gjennomføring

8. Habilitet, etikk og antikorrupsjon
9. Eierstyring og kontroll

Holmestrand kommune vedtok eiermelding i bystyret i juni 2012 (saksnummer 052/12). Administrasjonen oppgir at det felles utarbeidede forslaget til eiermelding i KiV-samarbeidet, ikke er behandlet av bystyret enda. Denne eiermeldingen skal behandles etter 1.1.18, i forbindelse med felles planstrategi i etterkant av sammenslåingen med Hof.

2.2 Kommunens eierskap

Vi har hentet oversikt over kommunens eierskap fra kommunens regnskap 2015, note 2. Informasjon om selskapene er hentet fra Proff.no og selskapsinformasjon utarbeidet av KS i 2015.

Oversikt og informasjon om selskapene fremgår av vedlegg til rapporten.

2.3 Tidligere selskapskontroller

I perioden 2012-2015 har Holmestrand kommune gjennomført selskapskontroll av Nord- Jarlsberg Avfallsselskap IKS. Denne ble gjennomført i 2013.

3 Prioriteringer i planperioden

3.1 Eierskapskontroll

Prioriteringen av tema for eierskapskontroll bygger på en risiko- og vesentlighetsvurdering med bakgrunn i KS anbefalinger for godt eierskap, kommunens eiermelding og resultater av tidligere selskapskontroller.

Føringer for eierskap og opplæring av eierrepresentanter (anbefaling 1--8)

KS anbefaler at kommunene etablerer retningslinjer for utøvelsen av sitt eierskap. Holmestrand kommune har i sak 052/12 vedtatt eiermelding for kommunen, nevnt under pkt. 2.1 foran.

Styre - evaluering og valg (anbefaling 9-14)

Det er eiers ansvar å sørge for at styrets samlede kompetanse er tilpasset selskapets virksomhet. Det kan derfor være aktuelt å undersøke hvordan kommunen som eier sikrer at selskaper har godt sammensatt og godt fungerende styre. Siden Holmestrand i hovedsak eier selskap sammen med andre og har små eierandeler, er det mindre aktuelt å prioritere en slik undersøkelse.

Samordning av føringer for eierskap – flere eiere

Holmestrand kommune har eierinteresser i mange selskap sammen med andre kommuner. Det kan innebære at de forskjellige eierne gir hver sine føringer for eierskapsutøvelse, målsetninger og styring av selskapene, og føringene kan til dels være motstridende. Vi anbefaler kommunen å undersøke i hvilken grad føringer og forventninger til eierutøvelse og selskap samordnes og formidles.

3.2 Forslag om forvaltningsrevisjon i selskap

Holmestrand kommune har eierinteresser i mange selskaper, hvor eierandelen til Holmestrand er relativ liten for de fleste selskapene. Det kan være aktuelt for Holmestrand å bli med på forvaltningsrevisjoner i selskap som kommunen eier sammen med andre.

Veksthuset Kreativ Kompetanse AS kan være et aktuelt selskap, hvor Holmestrand er 100 % eier av selskapet.

4 Plan for selskapskontroll

Vi foreslår følgende selskapskontroller:

Tema	Generell/selskap	Kontrollform
Selskapskontroll	Veksthuset Kreativ Kompetanse AS pga at Holmestrand kommune er 100 % eier av selskapet.	Eierskapskontroll og/eller forvaltningsrevisjon
Føringer for eierskap og opplæring av eierrepresentanter	Generell	Eierskapskontroll
Samordning av føringer for eierskap	Generell. Det kan også gjøres stikkprøvekontroll i enkelte selskap.	Eierskapskontroll - bør ev. gjøres felles med andre.

Det kan også være aktuelt for Holmestrand å delta i selskapskontroll, sammen med andre kommuner, i selskap hvor Holmestrand har mindre eierandel, som for eksempel Vestfold Avfall og Ressurs AS, Vestfold Interkommunale Vannverk IKS, Vestfold Interkommunale Brannvesen IKS og Vestfoldmuseene IKS.

Vedlegg

- 1- Oversikt over Holmestrand kommunes eierinteresser i selskaper per 1.1.2016 og beskrivelse av selskapene
- 2- KS' Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll⁴
- 3- Selskapskontroll Nord-Jarlsberg Avfallsselskap IKS 2013: tema og anbefalinger

⁴ Kommunenes sentralforbund 15. november 2015.

Vedlegg 1: Oversikt over Holmestrand kommunes eierinteresser i selskaper per 1.1.2016 og beskrivelse av selskapene

Selskaper med innsynsrett iht. koml. § 80:

Interkommunale selskap (IKS og § 27)	Kommunens eierandel	Opplysninger om selskapet (alle tall fra 2014)	Kontorkommune og andre eierkommuner med eierandel (%)
Nord-Jarlsberg Avfallsselskap IKS	23 %	Egenkapital: kr 4.638.000 Egenkapitalandel: 9 % Sum driftsinntekter: kr 4.956.000 Driftsresultat (før ev. skatt): kr – 1.672.000. Likviditetsgraden 1: 14,55 Gjeldsgraden: 10,2 <u>Formål:</u> Ivaretagelse av eiernes renovasjonsbehov, utleie av anlegg, informasjon og koordinering m.v. <u>Annet:</u> Vestfold kommunerevisjon gjennomførte en eierskapskontroll av Nord-Jarlsberg Avfallsselskap IKS i 2013, på oppdrag fra Holmestrand kommune, se vedlegg 3.	Kontorkommune Holmestrand Horten 62 % Hof 6 % Re 9 %
IKA Kongsberg – Interkommunalt Arkiv for Buskerud Vestfold og Telemark IKS	2, 83 %	Egenkapital: 5.934.000 Egenkapitalandel: 4,84 % Sum driftsinntekter: kr 20.793.000 Driftsresultat (før ev. skatt): kr 162.000 <u>Formål:</u> Legge forholdene til rette for eiernes rasjonelle, funksjonsdyktige og effektive gjennomføring av arkivlovens intensjoner og bestemmelser. Fungere som arkivdepot for eierne samt selge kompetanse og arkivtjenester til andre. Fungere som fylkesarkiv for deltakende fylkeskommuner, og skal kunne motta privatarkiv.	Kontorkommune Kongsberg Buskerud fk 6,18 Hof 1,49 Hole 2,01 Bø 1,94 Andebu 1,88 Gol 1,74 Hol 1,73 Flesberg 1,41 Hemsedal 1,32 Hjartdal 1,24

Interkommunale selskap (IKS og § 27)	Kommunens eierandel	Opplysninger om selskapet (alle tall fra 2014)	Kontorkommune og andre eierkommuner med eierandel (%)
			Fyresdal 1,20 Flå 1,13 Kongsberg 5,13 Rollag 1,20 Ringerike 5,77 Kviteseid 1,40 Horten 5,27 Nissedal 1,20 Re 2,48 Nøtterøy 4,50 Lardal 1,38 Nome 2,10 Nore og Uvdal 1,39 Nes 1,56 Larvik 7,90 Sauherad 1,71 Ål 1,78 Vinje 1,59 Seljord 1,48 Sande 2,41 Telemark 4,62 Tønsberg 7,42 Tokke 1,37 Siljan 1,38 Tinn 2,01 Tjøme 1,78 Svelvik 2,09 Stokke 2,98

Interkommunale selskap (IKS og § 27)	Kommunens eierandel	Opplysninger om selskapet (alle tall fra 2014)	Kontorkommune og andre eierkommuner med eierandel (%)
Vestfold Vann IKS	5, 12 %	Egenkapital: kr 16.460.000 Egenkapitalandel: 2,06 % Sum driftsinntekter: kr 81.504.000 Driftsresultat (før ev. skatt): kr – 413.000 Likviditetsgraden 1: 1,11 Gjeldsgraden: 47,6 <u>Formål:</u> Levere tilstrekkelige mengder med drikkevann av offentlig godkjent kvalitet til eierkommunene på like vilkår fra egne vannverk i Farris og Eikeren. Dersom vannverkernes kapasitet er tilstrekkelig, kan selskapet selge vann til jordvanning eller selge drikkevann til kunder utenfor eierkommunenes forsyningsområder. Selskapet kan, når det fremmer selskapets og eiernes formål, inngå samarbeid med andre virksomheter.	Kontorkommune Larvik Tønsberg 29,27 Sandefjord 28,32 Horten 15,75 Nøtterøy 12,68 Hof 0,62 Stokke 4,49 Tjøme 2,17 Andebu 0,98 Re 0,6
Vestfoldmuseene IKS	1,50 %	Egenkapital: kr 14.972.000 Egenkapitalandel: 30,9 % Sum driftsinntekter: kr 80.301.000 Driftsresultat (før ev. skatt): kr 2.988.854 Likviditetsgraden 1: 1,11 Gjeldsgraden: 2,24 <u>Formål:</u> Drive og videreutvikle museene i Vestfold samt være et kunst-, historie-, naturhistorie- og museumsfaglig kompetansesenter for hele fylket. Museet skal forvalte og samle inn kunst-, natur- og kulturhistorisk materiale og eventuelle antikvariske bygninger. Det skal drives et systematisk arbeide rundt felles bevaring, forvaltning og dokumentasjon av samlingene og legge til rette for forskning, kunnskapsutvikling og formidling av lokal, regional, nasjonal og internasjonal kunst og kulturhistorie.	Kontorkommune: Sandefjord Vestfold fk 36 Larvik 16 Sandefjord 16 Tønsberg 16 Horten 8,5 Hof 1,5 Sande 1,5 Svelvik 1,5 Re 1,5

Interkommunale selskap (IKS og § 27)	Kommunens eierandel	Opplysninger om selskapet (alle tall fra 2014)	Kontorkommune og andre eierkommuner med eierandel (%)								
Vestfold Interkommunale kontrollutvalgssekretariat – VIKS (§ 27-selskap)	8,33 %	<p>Egenkapital: kr 303.000 Egenkapitalandel: 11,5 % Sum driftsinntekter: kr 2.860.000 Driftsresultat (før ev. skatt): kr - 250.000 Gjeldsgraden: 7,7</p> <p><u>Formål:</u> Utøve sekretariatfunksjon for deltakernes kontrollutvalg. Selskapet kan også utføre oppdrag for andre kommuner/fylkeskommuner.</p>	<p>Kontorkommune: Re</p> <p>Øvrige eiere: (alle med lik eierandel)</p> <p>Horten Tønsberg Sande Andebu Nøtterøy Tjøme Holmestrand Larvik Vestfold Lardal Re</p>								
Vestfold kommunerevisjon (§ 27-selskap)	15,9 %	<p>2015-tall: Egenkapital: kr – 3.502.962* Egenkapitalandel: -17 % Sum driftsinntekter: kr 7.966.000 Driftsresultat (før ev. skatt): kr – 150.864</p> <p>*Årsaken til negativ egenkapital er at selskapet har en bokført pensjonsforpliktelse på – 4.591.960. Bokført disposisjonsfon + regnskapsmessig mindreforbruk: kr 1.088.997</p> <p><u>Formål:</u> Utføre de til enhver tid lovpålagte revisjons- og tilsynsoppgaver for deltakerkommunene/fylkeskommunen.</p>	<p>Kontorkommune: Horten</p> <p>Øvrige eiere:</p> <table border="0"> <tr> <td>Vestfold fk</td> <td>39,9</td> </tr> <tr> <td>Horten k.</td> <td>27,9</td> </tr> <tr> <td>Hof k.</td> <td>6,5</td> </tr> <tr> <td>Re k.</td> <td>9,8</td> </tr> </table>	Vestfold fk	39,9	Horten k.	27,9	Hof k.	6,5	Re k.	9,8
Vestfold fk	39,9										
Horten k.	27,9										
Hof k.	6,5										
Re k.	9,8										

Interkommunale selskap (IKS og § 27)	Kommunens eierandel	Opplysninger om selskapet (alle tall fra 2014)	Kontorkommune og andre eierkommuner med eierandel (%)										
		<p>Utføre andre revisjonsoppdrag og rådgivning for deltakerkommunene/ fylkeskommunen. Vestfold kommunerevisjon kan utføre revisjonsoppdrag for andre kommuner/fylkeskommuner og kommunale selskaper, kommunale foretak, interkommunale selskaper, kirkeregnskap, stiftelser etc. Selskapet har ikke erverv til formål.</p>											
Vestfold Interkommunale brannvesen IKS	9,2 %	<p>Egenkapital: kr 19.716.000 Egenkapitalandel: 6,4 % Sum driftsinntekter: kr 105.467.000 Driftsresultat (før ev. skatt): kr 3.862.000 Gjeldsgraden: 16,65</p> <p><u>Formål:</u></p> <p>Ivareta deltakerkommunenes forpliktelser i hht lov og forskrift.</p> <p>Vestfold Interkommunale Brannvesen skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gjennomføre informasjons- og motivasjonstiltak i kommunen om fare for brann, farer ved brann, brannverntiltak mm - gjennomføre brannforebyggende tilsyn - gjennomføre ulykkesforebyggende oppgaver i forbindelse med håndtering av farlig stoff og ved transport av farlig gods - utføre nærmere bestemte forebyggende og beredskapsmessige oppgaver i krigs- og krisesituasjoner - være innsatsstyrke ved brann - være innsatsstyrke ved andre akutte ulykker - etter anmodning yte innsats ved brann og ulykker i sjøområder - sørge for feiing og tilsyn med fyringsanlegg. - lede den interkommunale beredskapen mot akutt forurensning 	<table> <tr><td>Tønsberg</td><td>36</td></tr> <tr><td>Horten</td><td>23,5</td></tr> <tr><td>Nøtterøy</td><td>19</td></tr> <tr><td>Re</td><td>8</td></tr> <tr><td>Tjøme</td><td>4,3</td></tr> </table>	Tønsberg	36	Horten	23,5	Nøtterøy	19	Re	8	Tjøme	4,3
Tønsberg	36												
Horten	23,5												
Nøtterøy	19												
Re	8												
Tjøme	4,3												

Interkommunale selskap (IKS og § 27)	Kommunens eierandel	Opplysninger om selskapet (alle tall fra 2014)	Kontorkommune og andre eierkommuner med eierandel (%)
		<ul style="list-style-type: none"> - ivareta kommunenes beredskap mot akutt forurensning fra olje og andre kjemikalier på sjø, land og vassdrag - ivareta deltakerkommunenes lagring- og forvaltningsplikt av sivilforsvarsmateriell. <p>VIB kan også ta på seg andre oppgaver.</p>	

Heleide kommunale aksjeselskap (AS)	Kommunens eierandel	Opplysninger om selskapet (alle tall fra 2014)	Kontorkommune og andre eierkommuner																												
Vestfoldfestspillene AS	2,00 %	<p>Egenkapital: kr – 823.000 Egenkapitalandel: – 32,6 % Totalrentabilitet: - 20,8 % Sum driftsinntekter: kr 105.467.000 Driftsresultat (før ev. skatt): kr – 394.000 Likviditetsgraden 1: 0,74 Gjeldsgraden: - 4,1</p> <p><u>Formål:</u> Gjennom årlig festspill presentere regional, nasjonal og internasjonal kunst og kultur av høy kvalitet. Være en betydelig nasjonal kulturarrangør som profilerer Vestfold som kulturfylke.</p> <p>Programmet skal ha hovedvekt på musikk, men også musikk i samspill med andre kunstarter. Festspillene skal være en utvikler av nye produksjoner og søke å supplere det eksisterende kulturtilbudet i Vestfold i samarbeid med fylkets kommuner og kulturaktører. Programmet skal også inneholde produksjoner av høy kvalitet for målgruppen barn og unge.</p> <p>Hvert år ha arrangementer i byene Larvik, Sandefjord, Tønsberg og Horten supplert med bruk av eksisterende og nye signaturarenaer i andre kommuner i Vestfold.</p>	<p>Kontorkommune: Tønsberg</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>Vestfold fk</td><td style="text-align: right;">60</td></tr> <tr><td>Larvik</td><td style="text-align: right;">7</td></tr> <tr><td>Sandefjord</td><td style="text-align: right;">7</td></tr> <tr><td>Tønsberg</td><td style="text-align: right;">6</td></tr> <tr><td>Horten</td><td style="text-align: right;">5</td></tr> <tr><td>Nøtterøy</td><td style="text-align: right;">3</td></tr> <tr><td>Re</td><td style="text-align: right;">2</td></tr> <tr><td>Stokke</td><td style="text-align: right;">2</td></tr> <tr><td>Hof</td><td style="text-align: right;">1</td></tr> <tr><td>Lardal</td><td style="text-align: right;">1</td></tr> <tr><td>Sande</td><td style="text-align: right;">1</td></tr> <tr><td>Svelvik</td><td style="text-align: right;">1</td></tr> <tr><td>Tjøme</td><td style="text-align: right;">1</td></tr> <tr><td>Andebu</td><td style="text-align: right;">1</td></tr> </table>	Vestfold fk	60	Larvik	7	Sandefjord	7	Tønsberg	6	Horten	5	Nøtterøy	3	Re	2	Stokke	2	Hof	1	Lardal	1	Sande	1	Svelvik	1	Tjøme	1	Andebu	1
Vestfold fk	60																														
Larvik	7																														
Sandefjord	7																														
Tønsberg	6																														
Horten	5																														
Nøtterøy	3																														
Re	2																														
Stokke	2																														
Hof	1																														
Lardal	1																														
Sande	1																														
Svelvik	1																														
Tjøme	1																														
Andebu	1																														

Heleide kommunale aksjeselskap (AS)	Kommunens eierandel	Opplysninger om selskapet (alle tall fra 2014)	Kontorkommune og andre eierkommuner																						
		<p><u>Annet:</u> På oppdrag fra kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune, gjennomførte Vestfold kommunerevisjon en selskapskontroll av Vestfold festspillene AS i 2014.</p> <p>For å kunne håndtere sine økonomiske forpliktelser i 2014 vedtok fylkestinget i Vestfold fylkeskommune å bevilge et forskudd til festspillene. Dette forskuddet ble tilbakebetalt i sin helhet ved at driftstilskuddet for 2015 ble redusert med kroner 400 000. Totalt bidro derfor Vestfold fylkeskommune med et tilskudd på totalt 1,6 mill. kroner i 2015.</p> <p>På bakgrunn av dette la styret opp til en strategi der man i 2015 budsjetterte med kostnader på nivå med selskapets sikre inntekter og således ikke ville ta noen økonomisk risiko ved avviklingen av årets program. Dette skulle innebære at samtlige billettinntekter i 2015 ville generere et overskudd som kunne tillegges egenkapitalen. På denne måten ønsket man å minimere risiko for ytterligere underskudd og muliggjøre en reetablering av egenkapital over resultat. Denne strategien synes så langt å ha vært vellykket, og festspillene hadde et positivt resultat i 2015 på kr 1.126.273 . Egenkapitalen er per 31.12.2015 på kr 303.134.</p>																							
Vestfold Avfall og Ressurs AS	4, 85 %	<p>Egenkapital: kr 391.000 Egenkapitalandel: 0,3 % Totalrentabilitet: 3,9 % Sum driftsinntekter: kr 154.859.000 Driftsresultat (før ev. skatt): kr 265.000 Likviditetsgraden 1: 0,98 Gjeldsgraden: 373,4</p> <p><u>Formål:</u> Ivareta oppgaver innen avfallshåndtering for kommunene i Vestfold. Selskapet skal ha ansvar for behandling av matavfall og restfraksjoner i husholdningsavfallet fra de kommunene som er aksjeeier. Selskapet kan også påta seg oppgaver for andre.</p>	<p>Kontorkommune: Tønsberg</p> <table border="0"> <tr><td>Larvik</td><td>20.47</td></tr> <tr><td>Sandefjord</td><td>19.58</td></tr> <tr><td>Tønsberg</td><td>17.41</td></tr> <tr><td>Horten</td><td>12.07</td></tr> <tr><td>Nøtterøy</td><td>9.79</td></tr> <tr><td>Stokke</td><td>4.85</td></tr> <tr><td>Hof</td><td>1.38</td></tr> <tr><td>Re</td><td>3.96</td></tr> <tr><td>Andebu</td><td>2.37</td></tr> <tr><td>Tjøme</td><td>2.18</td></tr> <tr><td>Lardal Kommune</td><td>1.09</td></tr> </table>	Larvik	20.47	Sandefjord	19.58	Tønsberg	17.41	Horten	12.07	Nøtterøy	9.79	Stokke	4.85	Hof	1.38	Re	3.96	Andebu	2.37	Tjøme	2.18	Lardal Kommune	1.09
Larvik	20.47																								
Sandefjord	19.58																								
Tønsberg	17.41																								
Horten	12.07																								
Nøtterøy	9.79																								
Stokke	4.85																								
Hof	1.38																								
Re	3.96																								
Andebu	2.37																								
Tjøme	2.18																								
Lardal Kommune	1.09																								

Heleide kommunale aksjeselskap (AS)	Kommunens eierandel	Opplysninger om selskapet (alle tall fra 2014)	Kontorkommune og andre eierkommuner
Veksthuset- Kreativ kompetanse AS (tidligere Våleveien produkter AS)	100 % (morselskap)	Egenkapital: kr 2.923.000 Egenkapitalandel: 65,1 % Totalrentabilitet: 6,8 % Sum driftsinntekter: kr 6.546.000 Driftsresultat (før ev. skatt): kr 320.000 Likviditetsgraden: 4,60 Gjeldsgraden: 0,5 <u>Formål:</u> Selskapets formål er gjennom variert produksjons- og salgsvirksomhet å skape grunnlag for arbeidstrening og tilrettelagt arbeid, for å ivareta den enkelte deltaker. <u>Annet:</u> Vestfold kommunerevisjon gjennomførte en eierskapskontroll av Våleveien Produkter AS i 2009.	
Grenland Vestfold Biogass AS	2,6 %	Egenkapital: kr 4.970.000 Egenkapitalandel: er 90 % Totalrentabilitet: 0,0 % Sum driftsinntekter: kr 2.038.000 Driftsresultat (før ev. skatt): kr 0 Likviditetsgraden 1: 10,04 Gjeldsgraden: 0,1 <u>Formål:</u> Ta ansvar for behandling av det våtorganiske avfallet (matavfall og slam) til selskapets aksjeeiere ved produksjon av biogass, biogjødsel og andre beslektede produkter, samt alt det som dermed står i forbindelse.	Kontorkommune: Tønsberg Øvrige eiere: Vestfold Avfall og Ressurs AS (VESAR), 40,99 % Tønsberg Renseanlegg IKS, 21,82 %, Skien kommune, 9,84 %, Horten kommune, 6,63 % Porsgrunn kommune, 5,92 %, Kragerø kommune, 5,18 % Bamble kommune, 4,1 %, Hof kommune, 0,79 %,

Heleide kommunale aksjeselskap (AS)	Kommunens eierandel	Opplysninger om selskapet (alle tall fra 2014)	Kontorkommune og andre eierkommuner
		<u>Annet:</u> Selskapet Grenland Vestfold Biogass AS ble stiftet 21. oktober 2013.	Andebu kommune 1,37 %, Siljan kommune, 0,76 %

Selskap uten innsynsrett

Aksjeselskap med ikke-kommunale medeiere	Kommunens eierandel	Opplysninger om selskapet	Kontorkommune og andre eiere
Gigafib AS	4,31 %	Egenkapital: kr 44.062.000 Egenkapitalandel: 84,8 % Totalrentabilitet: 4,4 % Sum driftsinntekter: kr 13.237.000 Driftsresultat (før ev. skatt): kr 2.232.000 Likviditetsgraden 1: 2,82 Gjeldsgraden: 0,2 <u>Formål:</u> Gigafib er et offentlig eid bredbåndsselskap med utbygd fibernett i store deler av Vestfold. <u>Annet:</u> Selskapet har hatt flere år med positive resultat.	Kontorkommune: Tønsberg Øvrige eiere: Nøtterøy 18,82 Horten 18,25 Tønsberg 17,52 Tjøme 11,70 Stokke 8,97 Hof 2,62 Re 7,31 Høgskolen i Buskerud og Vestfold 3,68 SIV Forretning 2,89 Andebu 2,01 Uninet
Holmestrand kulturfestival AS	40 %	Egenkapital: kr 335.000 Egenkapitalandel: 97,7 % Totalrentabilitet: 34,3 % Sum driftsinntekter: kr 870.000 Driftsresultat (før ev. skatt): kr 99.000	60 % eies av næringslivet og foreningslivet i Holmestrand.

Aksjeselskap med ikke-kommunale medeiere	Kommunens eierandel	Opplysninger om selskapet	Kontorkommune og andre eiere
		Likviditetsgraden: 42,88 Gjeldsgraden: 0,0 <u>Formål:</u> Selskapets virksomhet er å fremme et aktivt kulturliv i Holmestrand.	

Formler og forklaringer for nøkkeltall:

Egenkapitalandel	$(\text{Sum egenkapital} / \text{totalkapital}) * 100$ <i>Egenkapitaldelen viser hvor mye av totalkapitalen som er egenkapital. Over 40 % regnes som meget godt.</i>
Totalrentabilitet	$(\text{Resultat før skatt} + \text{finanskostnader}) * 100 / \text{gj.sn. totalkapital}$ <i>Resultat av drifta viser hvor lønnsom virksomheten er. Over 15 % regnes som meget godt. Sentralt for selskap som har erverv som formål.</i>
Likviditetsgrad 1	$\text{Sum omløpsmidler} / \text{Sum kortsiktig gjeld}$ <i>Likviditetsgrad 1 måler bedriftens evne til å dekke betalingspliktene etter hvert som de forfaller. Likviditetsgrad 1 bør være større enn 1,5.</i>
Gjeldsgrad	$\text{Sum gjeld} / \text{Sum egenkapital}$ <i>Gjeldsgraden viser hvor stor gjelda er i forhold til egenkapitalen. En gjeldsgrad på 1 vil si at bedriften har like stor gjeld som egenkapital.</i>

Vedlegg 2: KS' Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll⁵

ANBEFALING 1: OBLIGATORISK OPPLÆRING AV OG INFORMASJON TIL FOLKEVALGTE

Kommunene bør som en del av sitt folkevalgtprogram gjennomføre obligatoriske kurs eller eierskapsseminarer. Den første opplæringen bør gjennomføres i løpet av de første 6 månedene av valgperioden. Det anbefales også at det nye kommunestyret tidlig i perioden får en oversikt over status for selskapene.

ANBEFALING 2: VURDERING OG VALG AV SELSKAPSFORM

Det er eiers ansvar å sikre en selskapsform som er tilpasset selskapets formål, eierstyringsbehov, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket.

ANBEFALING 3: FYSISK SKILLE MELLOM MONOPOL OG KONKURRANSEVIRKSOMHET

Selskaper som opererer i et marked i konkurranse med andre aktører i tillegg til monopolvirksomhet, bør som hovedregel skille ut den markedsrettede delen av virksomheten for å unngå rolleblanding og kryssubsidiering.

ANBEFALING 4: UTARBEIDELSE AV EIERSKAPSMELDINGER

Kommunestyrene bør hvert år fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper.

Eierskapsmeldingen bør minimum ha disse hovedpunktene:

1. Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskaper og samarbeid.
2. Politisk styringsgrunnlag gjennom kommunens prinsipper for eierstyring
3. Juridisk styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene.
4. Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene, herunder styringsdokumentene.
5. Selskapenes samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv.

ANBEFALING 5: UTARBEIDELSE OG REVIDERING AV STYRINGSKAPASITETER

Kommunestyret skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.

ANBEFALING 6: EIERMØTER

⁵ Kommunenes sentralforbund 15. november 2015.

KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Et eiermøte er et møte mellom representanter fra kommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet.

ANBEFALING 7: EIERORGANETS SAMMENSETNING OG FUNKSJON

Avhengig av selskapets formål, anbefales det som en hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet. Eierstyring skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak.

ANBEFALING 8: GJENNOMFØRING AV GENERALFORSAMLINGER OG REPRESENTANTSKAPSMØTER

De formelle eiermøtene er generalforsamling eller representantskap. Det er styret som innkaller. Bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

ANBEFALING 9: SAMMENSETNINGEN AV STYRET

Det er eiers ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Det anbefales at kommunen sikrer opplæring av styremedlemmene.

ANBEFALING 10: VALGKOMITE OG STYREUTNEVNELSER

Ved valg av styrer til kommunalt eide selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomite.

ANBEFALING 11: KJØNNSMESSIG BALANSE I STYRENE

Det anbefales at eierorganet uavhengig av organisasjonsform tilstreber balansert kjønnsrepresentasjon. Styremedlemmene behøver ikke være bosatt i kommunen.

ANBEFALING 12: RUTINER FOR Å SIKRE RIKTIG KOMPETANSE I SELSKAPSTYRENE

Eier har ansvar for å sikre at styret har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål. Eier bør også anbefale styret selv jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Det er derfor anbefalt flere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.

ANBEFALING 13: STYRESAMMENSETNING I KONSERNMODELL

Styremedlemmer i morselskap bør ikke sitte i styret til datterselskap. Konserndirektøren kan være representert i datterselskapenes styre.

ANBEFALING 14: OPPNEVNELSE AV VARAREPRESENTANTER

Der det utpekes varamedlemmer til styret bør ordningen med numeriske varamedlemmer benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

ANBEFALING 15: HABILITETSVURDERINGER

Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og rådmann bør ikke sitte i styret i selskaper.

ANBEFALING 16: GODTGJØRING AV STYREVERV

Kommunen bør i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.

ANBEFALING 17: REGISTRERING AV STYREVERV

Alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper bør registrere vervene på www.styrevervregisteret.no

ANBEFALING 18: ARBEIDSGIVERTILHØRIGHET I SELVSTENDIGE RETTSSUBJEKTER

Det anbefales at selskapene søker medlemskap i en arbeidsgiverorganisasjon. KS Bedrift vil være et naturlig valg for mange av disse selskapene.

ANBEFALING 19: UTARBEIDELSE AV ETISKE RETNINGSLINJER

Eier bør påse at selskapsstyrene utarbeider, og jevnlig reviderer, etiske retningslinjer for selskapsdriften

ANBEFALING 20: SÆRLIG OM ADMINISTRASJONSSJEFENS ROLLE I KOMMUNALE FORETAK

Det anbefales at kommunestyrene ved opprettelse av kommunale foretak diskuterer administrasjonssjefens rolle og handlingsmuligheter overfor daglig leder.

ANBEFALING 21: UTØVELSE AV TILSYN OG KONTROLL

Kommunestyret har både et tilsyns og kontrollansvar for å sikre at kommunen når sine mål, at regelverket etterlevs og at etiske hensyn ivaretas. Kontrollen utføres blant annet gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Kontrollansvaret gjelder også når virksomheten er skilt ut i egne selskaper.

Vedlegg 3: Eierskapskontroll Nord-Jarlsberg Avfallsselskap IKS 2013 – tema og anbefalinger

År/Selskap	Tema/Anbefalinger:
<p>2013: Eierskapskontroll Nord-Jarlsberg Avfallsselskap IKS</p>	<p>Tema:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utøves virksomheten i selskapet Nord-Jarlsberg Avfallsselskap IKS i tråd med gjeldende lover og regler og innenfor de rammer som selskapsavtalen gir? • Utøves virksomheten innenfor rammene av bystyrets vedtak og forutsetninger? • Har Nord-Jarlsberg Avfallsselskap IKS en effektiv og økonomisk forsvarlig drift? • Har selskapet fulgt opp prinsipielle merknader og forhold, herunder nummererte brev med påpekninger fra selskapets valgte revisor? • Hvordan fungerer rapportering fra selskapet til Holmestrand kommunes egne politiske organer? <p>Anbefalinger:</p> <p><i>Til Nord- Jarlsberg Avfallsselskap IKS</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Selskapet bør bestrebe seg på å framlegge regnskapet til behandling i representantskapet innen forskriftens frist på 1. mai. Tidsfrister nevnt i selskapsavtalens §§ 6 og 12 bør også vurderes endret. • Årsregnskapet bør sendes til Brønnøysund i etterkant av at regnskapet er behandlet i representantskapet. • Det bør medtas i selskapsavtalen dersom valgperioden for

styrerepresentantene skal være 4 år, ellers er valgperioden 2 år, jf § 10 i IKS-loven.

- I selskapsavtalen § 12 bør det vurderes å ta ut setningen "Endring av lånerammen kan foretas av representantskapet". En økning av lånerammen i selskapsavtalen krever godkjenning av by- og kommunestyrene da dette øker kommunenes deltakeransvar, jfr IKS loven §§ 3, 4 og 22.

Til Holmestrand kommune

- Virksomhetens årsregnskap og årsberetning bør årlig fremlegges for bystyret i samsvar med eierskapsmeldingen.
- Protokoller kommunen mottar fra NJA bør registreres i postjournalen.